

Stockholm
5 december 2022

Öppet brev till riksdagens ledamöter:

Fem viktiga frågor för en resurseffektiv miljö- och klimatpolitik

Ditt förtroendeuppdrag som riksdagsledamot innebär ett stort ansvar. I januari 2023 tar Sverige över ordförandeklubban i EU. Sverige har länge varit ett föregångsland i miljö- och klimatpolitiken. Det finns all anledning att vi så ska förbli i en situation där kriserna för klimat och natur fördjupas.

För en hög ambitionsnivå i den gröna omställningen behövs mer kraftfulla styrmedel. En angelägen reform är en översyn av skattesystemet.¹ Men redan innan en genomgripande skattereform kommer till stånd finns viktiga åtgärder att vidta för en mer ekonomiskt rationell politik, som samtidigt styr mot miljö- och klimatmål. En sådan åtgärd är att avskaffa miljö- och klimatskadliga subventioner, det vill säga skatterabatter och undantag som gör det billigare att orsaka föroreningar och klimatutsläpp. Naturskyddsföreningen har sammanställt de klimatskadliga subventionerna och visat att de uppgår till närmare 40 miljarder kronor per år.² Att avskaffa dessa subventioner skulle följa principen om att förorenaren ska betala och generera viktiga skatteintäkter.

Vi befinner oss i en ny säkerhetspolitisk verklighet med krig i Europa, vilket bland annat bidragit till en europeisk energikris och hög inflation. Samtidigt pågår klimat- och naturkriserna. Det är tydligt att det finns många områden som behöver finansiering. Från ett miljö- och klimatperspektiv behövs inte minst stöd till omställningsåtgärder och till att skydda och restaurera värdefull natur. Finansministern har betonat budgetdisciplin och att det finanspolitiska ramverket ska ligga fast. I ett sådant läge är det oklokt att låta skattepengar gå till att subventionera miljö- och klimatskadlig verksamhet.

Istället för att prioritera miljö- och klimatarbetet och minska de klimatskadliga subventionerna tar regeringen och Sverigedemokraterna steg i helt fel riktning genom budgetpropositionen för 2023, vilket Naturskyddsföreningen belyst i sin budgetanalys.³ Riksdagens ledamöter måste under mandatperioden och i kommande budgetprocesser ta ett mycket tydligare ansvar för en ambitiös miljö- och klimatpolitik.

I detta brev listar vi fem budgetrelaterade frågor som är viktiga för en mer resurseffektiv miljö- och klimatpolitik:

¹ Se Naturskyddsföreningens förslag till [En grön skattereform \(2022\)](#)

² [Naturskyddsföreningen \(2018\) "Avskaffa klimatskadliga subventioner"](#)

³ [Naturskyddsföreningen \(2022\) "Vad innebär regeringens budget för natur, klimat och miljö?"](#)

Det är effektiv klimatpolitik att skydda mer skog och nödvändigt för att hejda naturkrisen

Mer skog behöver skyddas i Sverige, både av klimatskäl och för den biologiska mångfaldens skull. Förlusten av biologisk mångfald, även kallad naturkrisen, är en kris som är lika akut som klimatkrisen, men mindre uppmärksam. I Sverige är närmare 5 000 arter rödlistade, varav nästan hälften klassas som "hotade"⁴. I Sverige behöver vi skydda och restaurera mer värdefull natur för att uppfylla internationella åtaganden och säkerställa den biologiska mångfalden. För detta krävs budgetmedel. Regeringen och Sverigedemokraterna skär kraftigt ner dessa anslag i budgetpropositionen: från 3,8 till 2,3 miljarder kronor. I relation till de klimatskadliga subventionerna är det en liten summa som kan göra stor skillnad.

Att sänka drivmedelsskatter är ett kortsiktigt och ohållbart sätt att stötta hushåll och företag

Regeringen och Sverigedemokraterna föreslår i budgetpropositionen för 2023 att sänka skatten på drivmedel, vilket beräknas kosta 6,7 miljarder kronor. Sänkta drivmedelsskatter i Sverige ger större vinster för oljeproducerande länder som Ryssland och Saudiarabien, då det håller efterfrågan hög. Det skapar också en politisk otydlighet i en situation då samhället snabbt behöver ställas om och frigöras från det fossilberoende vi sitter fast i. Det riskerar också att hejda de investeringar i ny teknik som kan ta oss vidare i omställningen. John Hassler, professor i nationalekonomi, konstaterar att vi i genomsnitt lägger mindre pengar på drivmedel nu än på 1980-talet, eftersom inkomsterna stigit betydligt snabbare än priset på drivmedel.⁵ Denna bild delas av många ledande ekonomer.

Det finns hushåll som drabbas hårt av höjda bränslepriser och som självklart kan behöva stöd. Fokus bör ligga på hushåll med låga inkomster snarare än stöd till alla, och åtgärderna får inte motverka klimatmålen. Grundprincipen bör vara stöd av så kallad klumpsummekaraktär. Det betyder att de inte ska relateras till förbrukningen av drivmedel.⁶

Reduktionsplikten är ett viktigt verktyg för att minska klimatpåverkan från drivmedel

Det svenska näringslivet är en viktig kraft i den gröna omställningen och har tydligt uttalat att de behöver långsiktiga spelregler, bland annat vad gäller reduktionsplikten. En sänkning av reduktionsplikten till EU:s miniminivå som regeringen aviserat kommer att medföra att de fossila utsläppen ökar kraftigt i Sverige. Mindre inblandning av biobränsle innebär att mer fossila bränslen krävs, vilket dessutom ger större intäkter till Ryssland och andra regimer som kränker mänskliga rättigheter. Naturvårdsverket beräknar att utsläppen från bland annat vägtransporter, lastmaskiner och skogsmaskiner kommer att öka med omkring 5 miljoner ton årligen om reduktionsplikten minskas enligt regeringens förslag. Det motsvarar omkring 10 procent av Sveriges totala utsläpp.⁷

Reseavdraget behöver göras avståndsbaserat och färdmedelsneutralt

Riksdagen röstade i juni i år igenom en mycket välbehövlig reformering av reseavdraget. Reiseavdraget skulle omvandlas till en skattereduktion för att bli likvärdigt för både hög- och låginkomsttagare. I stället för att gynna bilism i storstäder skulle reduktionen bli

⁴ [Artdatabanken](#)

⁵ [SVT nyheter \(2022\) "Det höga priset på bensin och diesel"](#)

⁶ [Calmfors, Löfgren och Sterner \(2022\) "Skicka inte pengar till Putin genom sänkt bensin- och dieselskatt"](#)

⁷ [Svenska dagbladet \(2022\) "Bensinkritiken: Sverige kan tvingas köpa sig fri"](#)

avståndsbaserad och färdmedelsneutral. Nu har regeringen och Sverigedemokraterna aviserat att de vill dra tillbaka reformen för att istället låta rådande system ligga kvar, med tillägget att milersättningen höjs. Det är en mycket olycklig utveckling. Regeringens och Sverigedemokraternas reseavdrag kommer att öka utsläppen, missgynna landsbygden och fördjupa fossilberoendet.

Högekostnadsskydd för el får inte bidra till ökad elförbrukning

Tillgång till el är centralt för den gröna omställningen, inte minst för att minska klimatpåverkan från den tunga industrin och transportsektorn. Det är mycket viktigt att stöd till hushållen utformas så att de inte ger incitament till ökad elkonsumention. Det gäller de 55 miljarder kronor som nu ska betalas ut retroaktivt, men i ännu högre grad eventuella stöd för vintern. Det är inte rimligt att fortsatt ge elkunder ersättning i direkt proportion till sin elförbrukning, då detta minskar incitamenten att spara. Ett misslyckande med att hålla nere elförbrukningen skulle ytterligare driva upp priserna. Vårens elpriskompensation gav incitament att öka konsumtionen medan hushåll som gjort rätt för sig och redan minskat sin elförbrukning gick miste om stöd. Denna problematik har beskrivits av flera forskare och i rekommendationer från internationella valutafonden IMF⁸. Rekommendationen är att istället för prispåverkande subventioner ge ett generellt stöd till de hushåll och företag som påverkas oproportionerligt mycket. Vidare att utnyttja det momentum som nu finns för kraftiga insatser för energieffektivisering.

Sveriges riksdag måste bidra till att Sverige och EU agerar ansvarsfullt i dessa utmanande tider. Vi hoppas att ni kommer hålla fanan högt och vidta de åtgärder som krävs för att bromsa natur- och klimatkriserna. Tydlighet och långsiktighet från politiken är oerhört viktigt, och efterfrågas också av näringslivet, som har en avgörande roll i den gröna omställningen.⁹ Vi ser fram emot en kraftfull miljö- och klimatpolitik som även följer sunda ekonomiska principer.

Med vänliga hälsningar,

Johanna Sandahl, ordförande, Naturskyddsföreningen

Karin Lexén, generalsekreterare, Naturskyddsföreningen

⁸ [Internationella valutafonden IMF \(2022\) "How Europe can protect the poor from surging energy prices"](#)

⁹ [Aftonbladet debatt \(2022\) "227 företag: politiker sluta bromsa klimatomställningen"](#)